

แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐาน
การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา *

Guidelines for Tourism Potential Development According to
Community-Based Tourism Standards in Ko Yo Subdistrict,
Songkhla Province

เสรี บุญรัตน์¹, อรอนงค์ อำภา², และ วสันต์ กาญจนมุกดา³
Saree Boonrat¹, Ornanong Ampha², and Wasan Kanjanamukda³
วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ^{1,2}
Management for Development College, Thaksin University^{1,2}
คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ³
Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University³
Corresponding Author, E-mail: saree.b@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 32 คน คือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนท้องถิ่นกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์แก่นสาระ การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง/เชิงลึกตามแบบตรวจประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้ง 6 ด้าน

* ได้รับความเห็นชอบ: 6 มกราคม 2567; แก้ไขบทความ: 17 เมษายน 2567; ตอรับตีพิมพ์: 30 เมษายน 2567

ผลการวิจัย พบว่า การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน อยู่ในระดับดี มีคะแนนที่ 2.41 2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในระดับดีเยี่ยม มีคะแนนที่ 3.75 3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน อยู่ในระดับดีเยี่ยม มีคะแนนที่ 3.67 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน อยู่ในระดับดี มีคะแนนที่ 2.03 5) ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับดี มีคะแนนที่ 2.46 6) ด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก อยู่ในระดับดี มีคะแนนที่ 2.59 โดยภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 70.71 ซึ่งอยู่ในระดับดี

ทั้งนี้ แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนควรมีรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว การบริหารจัดการเงินและบัญชี การรวบรวมข้อมูลด้านมรดกทางวัฒนธรรม การรวบรวมข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับวิถีชุมชนและจัดทำข้อตกลงกันระหว่างผู้ประกอบการนำเที่ยวในการกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกัน เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวสู่การรองรับเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

คำสำคัญ: การพัฒนา; ศักยภาพการท่องเที่ยว; มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

Abstract

Research on "Developing community-based tourism management standards in Koh Yao subdistrict, Songkhla province" aimed to evaluate the tourism potential against community-based tourism standards and propose development strategies. This paper employs a qualitative research method known as purposeful sampling to conduct in-depth interviews with 32 key stakeholders involved in tourism management within the local community. Data were analyzed by thematic analysis method, semi-structured interview and in-depth interview. According to

assessment form for community-based tourism management standards across six dimensions.

The research findings revealed assessments across six dimensions of community-based tourism standards: community tourism management (good range, 2.41 point); economic, social, and quality of life management (excellent range, 3.75 point); conservation and promotion of community cultural heritage (excellent range, 3.67 point); sustainable and systematic natural resource and environmental management (good range, 2.03 point); quality of community-based tourism services promotion (good range, 2.46 point); and collaboration between communities and entrepreneurs who access markets and collaborating with external tour operators (good range, 2.59 point). The overall assessment indicated a score of 70.71%, falling within the good range for four dimensions and excellent for two.

However, guidelines for developing tourism potential are consistent with community tourism standards. The community should have a pattern for collecting tourist statistics. Monetary and accounting management, the collection of information on cultural heritage, gathering information on natural resources in the community, and tourism activities must be linked with community ways and create agreements between tour operators to set common guidelines for increasing tourism potential and requesting certification of community-based tourism standards.

Keywords: development; tourism potential; community-based tourism standards

1. บทนำ

การท่องเที่ยวมีรูปแบบที่หลากหลายและเชื่อมโยงทางกับระบบเศรษฐกิจและสังคม (Kim, 2019) ซึ่งแนวคิดนี้รวมถึงการจัดการท่องเที่ยวของประเทศไทยที่เน้นความยั่งยืน มีการผสมผสาน วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา และความเป็นไทยเพื่อสร้างประสบการณ์ให้กับ

นักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวกระจายไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวในเมืองรองมากขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งภาครัฐและเอกชนได้มีมาตรการสนับสนุนและกระตุ้นการท่องเที่ยว จากนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในเมืองรองเพื่อการกระจายและสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นำเอาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว และกำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579 ไว้ว่า “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2560) มุ่งเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่มคุณภาพ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่ยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย ตลอดจนให้คุณค่ากับสิ่งแวดล้อม ประกอบกับแนวโน้มด้านการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นประสบการณ์และให้ความสำคัญกับความรู้เชิงลึกของแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ

การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดกระบวนการทิศทาง และรูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชน รวมถึงหน่วยงานทุกภาคส่วนและประชาชนในชุมชนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว (Yeap & Liow, 2023) และเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวและมีส่วนได้ส่วนเสียที่เกิดจากการท่องเที่ยว โดยมีจุดขายที่หลากหลายทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต การอนุรักษ์ รวมทั้ง การพัฒนารูปแบบเพื่อสร้างความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกหลานและเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง จังหวัดสงขลาได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาไว้ว่า “สงขลาศูนย์กลางเศรษฐกิจภาคใต้ เชื่อมโยงอาเซียน พัฒนาอย่างยั่งยืน” (คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ, 2565) สงขลาเป็นจังหวัดที่มีจุดเด่นและมีสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นและมีความหลากหลายทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ วิถีความเป็นอยู่ซึ่งมีความหลากหลายไปตามบริบทของพื้นที่ โดยที่โดดเด่นและนักท่องเที่ยวให้ความสนใจมาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาหนึ่งในนั้น คือ เกาะยอ ซึ่งพื้นที่เกาะยอเป็นหนึ่งใน 1 ใน 4 ของชุมชนที่จังหวัดสงขลาผลักดันสู่การขอรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT Thailand Standard

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาในประเด็นเกณฑ์การตรวจประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 6 ด้าน 31 เป้าประสงค์ ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี 3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน 4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน 5) ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ 6) ด้านส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก ในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนและเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา โดยข้อสรุปที่ได้จากงานวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อขอรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT Thailand Standard

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนพื้นที่ตำบลเกาะยอ จำนวน 5 กลุ่ม รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น 32 คน ดังนี้

1.1 ผู้นำชุมชน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน กำนัน จำนวน 1 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 1 คน รวม จำนวน 3 คน

1.2 เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่รับผิดชอบดูแลพื้นที่ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสงขลา จำนวน 1 คน ตัวแทนสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัด

สงขลา 1 คน สถาบันการศึกษา 2 คน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) อพท. จำนวน 4 คน รวม จำนวน 8 คน

1.3 ประธานและคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ตัวแทนวิสาหกิจชุมชน พื้นที่ตำบลเกาะยอ จำนวน 13 คน

1.4 ผู้ประกอบอาชีพให้บริการนักท่องเที่ยวโดยตรงและผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับ การให้บริการนักท่องเที่ยวทางอ้อม ในพื้นที่เกาะยอ จำนวน 3 คน

โดยทั้ง 4 กลุ่มข้างต้นได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.5 นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ จำนวน 5 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบตรวจประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเกณฑ์การตรวจประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน Community Base Tourism Standard 6 ด้าน 31 เป้าประสงค์ โดยเกณฑ์การให้คะแนนประเมินมีระดับคะแนนดังนี้

คะแนน 4 = มีคุณสมบัติครบทั้ง 4 ข้อการประเมิน

คะแนน 3 = มีคุณสมบัติครบทั้ง 3 ข้อการประเมิน

คะแนน 2 = มีคุณสมบัติครบทั้ง 2 ข้อการประเมิน

คะแนน 1 = มีคุณสมบัติครบทั้ง 1 ข้อการประเมิน

คะแนน 0 = ไม่มีคุณสมบัติข้อใดเลย

ตารางที่ 1 การตีความผลคะแนนการประเมิน

คะแนนดิบ	ระดับ
3.01-4	ดีเยี่ยม
2.01-3	ดี
1.01-2	พอใช้
0.00-1	ควรปรับปรุง

ที่มา: กรมการท่องเที่ยว (2561)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการระดมความคิดเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยนี้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ถึงศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเกาะยอ ตามแบบประเมินเกณฑ์การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้ง 6 ด้าน โดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ จากนั้นทำการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการ บันทึกคำซ้ำ คำที่ความหมายคล้ายกัน จนได้ข้อมูลไม่มีความแตกต่างจากเดิม

นอกจากนี้ มีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group discussion) ร่วมกับตัวแทนองค์กรต่างๆ ได้แก่ องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) อพท. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสงขลา สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดสงขลา มหาวิทยาลัยทักษิณ ผู้นำชุมชนและคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกาะยอ ในการจัดทำแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา

4. สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง/เชิงลึก ตามแบบตรวจประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้ง 6 ด้าน อีกทั้ง ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มมาจัดกลุ่มลดทอนข้อมูล โดยนำผลการแสดงความคิดเห็นและระดมความคิดมาสังเคราะห์ร่วมกันเพื่อให้ได้แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง

4. สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา การประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT Thailand Standard ประจำปี 2566 ทั้ง 6 ด้าน พบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย 9 เป้าประสงค์ (คะแนนเต็ม 36 คะแนน) พบว่า ชุมชนได้รับผลการประเมินที่ 22.25 คะแนน โดยที่เป้าประสงค์ที่ 1.9 เด็กและเยาวชนได้รับการให้ความสำคัญในการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีคะแนนที่ 4.00 และเป้าประสงค์ที่ 1.3 ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ มีคะแนนที่ 0 ทั้งนี้

จากผลการประเมินรวม ทั้ง 9 เป้าประสงค์ เมื่อเทียบกับคะแนนดิบจากคะแนนเต็ม 4 คะแนน พบว่า ชุมชนมีคะแนนที่ 2.47 ซึ่งอยู่ในระดับดี

2. ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย 4 เป้าประสงค์ (คะแนน 16 คะแนน) พบว่า ชุมชนได้รับผลการประเมินที่ 15.00 คะแนน โดยที่เป้าประสงค์ที่ 2.2 การส่งเสริมการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2.3 ผลผลิตชุมชนมีคุณภาพเพื่อเสริมสร้างโอกาสในการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว และ 2.4 สิทธิมนุษยชนในการท่องเที่ยวได้รับการให้ความสำคัญ มีคะแนนที่ 4.00 และเป้าประสงค์ที่ 2.1 การจัดสรรรายได้มีประสิทธิภาพ มีคะแนนที่ 3.00 คะแนน ทั้งนี้ จากผลการประเมินภาพรวมทั้ง 4 เป้าประสงค์เมื่อเทียบกับคะแนนดิบจากคะแนนเต็ม 4 คะแนน พบว่า ชุมชนมีคะแนนที่ 3.75 ซึ่งอยู่ในระดับดีเยี่ยม

3. ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน ประกอบด้วย 3 เป้าประสงค์ (คะแนน 12 คะแนน) พบว่า ชุมชนได้รับผลการประเมินที่ 11.00 คะแนน โดยที่เป้าประสงค์ที่ 3.2 การเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมชุมชนผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ และ 3.3 การอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ มีคะแนนที่ 4.00 และเป้าประสงค์ที่ 3.1 ฐานข้อมูลด้านมรดกวัฒนธรรมชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวมีคุณภาพการเผยแพร่มรดกวัฒนธรรมชุมชนผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ มีคะแนนที่ 3.00 คะแนน ทั้งนี้ จากผลการประเมินภาพรวมทั้ง 3 เป้าประสงค์ เมื่อเทียบกับคะแนนดิบจากคะแนนเต็ม 4 คะแนน พบว่า ชุมชนมีคะแนนที่ 3.67 ซึ่งอยู่ในระดับดีเยี่ยม

4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ประกอบด้วย 5 เป้าประสงค์ (คะแนน 20 คะแนน) พบว่า ชุมชนได้รับผลการประเมินที่ 10.17 คะแนน โดยที่เป้าประสงค์ที่ 4.5 การสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพมีคะแนนที่ 4.00 และเป้าประสงค์ที่ 4.2 ฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และ เป้าประสงค์ที่ 4.3 การเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ มีคะแนนที่ 0 ทั้งนี้ จากผลการประเมินภาพรวมทั้ง 5 เป้าประสงค์ เมื่อเทียบกับคะแนนดิบจากคะแนนเต็ม 4 คะแนน พบว่า ชุมชนมีคะแนนที่ 2.03 ซึ่งอยู่ในระดับดี

5. ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบด้วย 8 เป้าประสงค์ (คะแนน 32 คะแนน) พบว่า ชุมชนได้รับผลการประเมินที่ 19.67 คะแนน โดยที่เป้าประสงค์ที่ 5.4 การติดต่อประสานงานด้านบริการมีประสิทธิภาพ เป้าประสงค์ที่ 5.6 จุดบริการท่องเที่ยว

มีความปลอดภัย มีคะแนนที่ 4.00 และเป้าประสงค์ที่ 5.1 การให้บริการด้านการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างน่าพึงพอใจ มีคะแนนที่ 0 ทั้งนี้ จากผลการประเมินภาพรวมทั้ง 8 เป้าประสงค์ เมื่อเทียบกับคะแนนดิบจากคะแนนเต็ม 4 คะแนน พบว่า ชุมชนมีคะแนนที่ 2.46 ซึ่งอยู่ในระดับดี

6. ด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาดและการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก
ประกอบด้วย 2 เป้าประสงค์(คะแนน 8 คะแนน) พบว่า ชุมชนได้รับผลการประเมินที่ 5.17 คะแนน โดยที่เป้าประสงค์ที่ 6.2 การบริการของผู้ประกอบการนำเที่ยวต่อชุมชน มีคะแนนที่ 3.50 และเป้าประสงค์ที่ 6.1 การทำงานร่วมกันของชุมชนและผู้ประกอบการนำเที่ยว มีคะแนนที่ 1.67 ทั้งนี้ จากผลการประเมินภาพรวมทั้ง 2 เป้าประสงค์ เมื่อเทียบกับคะแนนดิบจากคะแนนเต็ม 4 คะแนน พบว่า ชุมชนมีคะแนนที่ 2.59 ซึ่งอยู่ในระดับดี

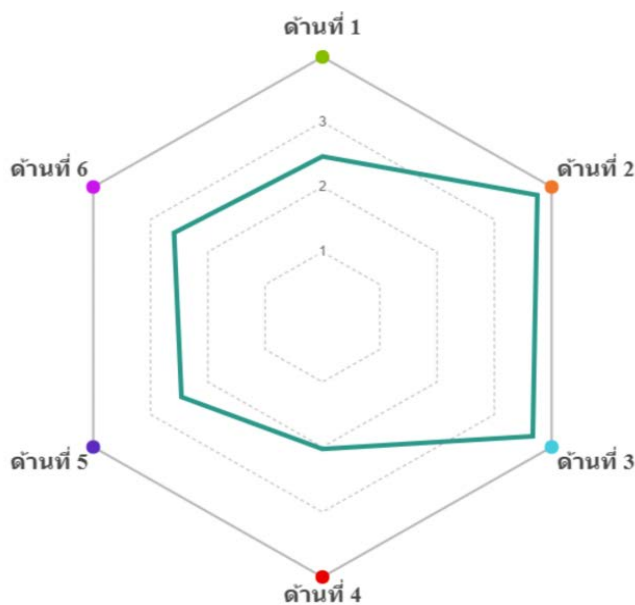
ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลมาสรุปโดยภาพรวม ทั้ง 6 ด้าน รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 2 ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาพรวม 6 ด้าน

ด้านที่	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ระดับคะแนน
1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	4	2.47	ดี
2) ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี	4	3.75	ดีเยี่ยม
3) ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน	4	3.67	ดีเยี่ยม
4) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน	4	2.03	ดี
5) ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	4	2.46	ดี
6) ด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก	4	2.59	ดี
รวม	24	16.97	คิดเป็น 70.71%

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT Thailand Standard พบว่า ชุมชนมีการบริหารจัดการที่เป็นไปตามเกณฑ์ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน คิดเป็นร้อยละ 70.71 % ซึ่งอยู่ในระดับดี จำนวน 4 ด้าน และอยู่ในระดับดีเยี่ยม จำนวน 2 ด้าน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเป้าประสงค์ของแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป้าประสงค์ที่ 1.3 ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับควรปรับปรุง 2) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน เป้าประสงค์ที่ 4.2 ฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และ เป้าประสงค์ที่ 4.3 การเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับควรปรับปรุง 3) ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป้าประสงค์ที่ 5.1 การให้บริการด้านการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างน่าพึงพอใจ อยู่ในระดับควรปรับปรุง และ 4) ด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก เป้าประสงค์ที่ 6.1 การทำงานร่วมกันของชุมชนและผู้ประกอบการนำเที่ยว อยู่ในระดับพอใช้

ภาพที่ 1. แสดงผลประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน
ตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบแผนผังทั้ง 6 ด้าน

สรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา พบว่า ผลการประเมินพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาจากข้อวัตถุประสงค์ที่ 1 มาร่วมพิจารณาและจัดทำประชุมกลุ่มย่อยร่วม (Focus group discussion) กับผู้ที่มีส่วนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา สงขลา สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จังหวัดสงขลา มหาวิทยาลัยทักษิณ ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเกาะยอ ในการจัดทำแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา ตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT Thailand Standard สามารถนำเสนอ ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1.1 กลุ่มควรกำหนดข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมเยือนชุมชนโดยมีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าผ่านช่องทางหรือสื่อประชาสัมพันธ์ที่นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติ อีกทั้งควรมีการประชุมเพื่อพิจารณาปรับปรุงข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวเป็นประจำทุกปี โดยนำข้อควรปฏิบัติไปปฏิบัติจริงกับนักท่องเที่ยว

1.2 กลุ่มควรมีข้อกำหนดแนวทางการเปิดรับสมาชิกใหม่ตามมติของคณะกรรมการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และที่มีกิจกรรมให้คนในชุมชนที่มีใช้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ในการร่วมกิจกรรมของชุมชน

1.3 กลุ่มควรมีการรวบรวมข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาในพื้นที่ มีการประชุมวางแผนการตลาดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีการจัดทำปฏิทินกิจกรรมท่องเที่ยวในชุมชนรอบปี ตลอดจนมีจุดบริการนักท่องเที่ยว มีสื่อการประชาสัมพันธ์

1.4 กลุ่มควรมีระบบการบริหารจัดการเงิน การบัญชี โดยมีบัญชีธนาคารกลุ่ม และมีผู้รับผิดชอบทำบัญชีตามที่ได้รับแต่งตั้งเป็นมติของกลุ่มแต่มีการเปิดเผยข้อมูลให้สมาชิกทราบอย่างน้อยเป็นประจำทุก 3 เดือน

2. ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชนสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างแบรนด์ที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ยกกระตือรือร้นการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนในระดับประเทศ

3. ด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน

3.1 กลุ่มควรมีการรวบรวมข้อมูลทางมรดกวัฒนธรรมชุมชน เช่น ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประเพณี วิถีชีวิต ภูมิปัญญา และมีการนำเสนอข้อมูลไปใช้ในการท่องเที่ยว

3.2 มีช่องทางการเผยแพร่สื่อประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ใช้มรดกวัฒนธรรมชุมชนเป็นพื้นฐานอย่างน้อย 1 ช่องทาง

3.3 มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และสัมผัสวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตชุมชนผ่านประสบการณ์จริง ที่ได้ร่วมกิจกรรมกับชุมชน

4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

4.1 ควรมีการรวบรวมข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร จัดทำฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนให้อยู่ในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อออนไลน์

4.2 จัดทำแผนขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (Carrying Capacity) ในพื้นที่ท่องเที่ยว และแผนการจัดการผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การส่งเสียงดัง ขยะ เป็นต้น

5. ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

5.1 ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการท่องเที่ยวทั่วไป และกลุ่มเฉพาะ เช่น จุดบริการข้อมูล ห้องน้ำ จัดทำป้ายสื่อความหมายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น ป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทาง

5.2 ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพนักสื่อความหมายท้องถิ่น ตลอดจนการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการให้บริการเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา

6. การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด และทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก มีการจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างกลุ่มและผู้ประกอบการนำเที่ยว ในการกำหนดข้อตกลง แนวปฏิบัติร่วมกัน ตลอดจนการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจในการให้บริการสำหรับผู้ประกอบการนำเที่ยวที่มีต่อชุมชน

5. อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

อภิปรายผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา

พบว่า ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสงขลา ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 70.71 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โชติมา ดีพลพันธ์ และ แสงแข บุญศิริ (2565) เรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยผลประเมินศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาพรวมการประเมิน อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 69.7 อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นัยเนตร ขาวงาม (2565) เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยผลการวิเคราะห์ระดับมาตรฐานการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 62.50 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับดี จำนวน 4 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน คะแนนที่ได้ 2.47 ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน คะแนนที่ได้ 2.03 ด้านคุณภาพการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน คะแนนที่ได้ 2.46 และด้านการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์และการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนและผู้ประกอบการด้านการเข้าถึงตลาด

การทำงานร่วมกับผู้ประกอบการนำเที่ยวภายนอก คะแนนที่ได้ 2.59 และอยู่ในระดับดีเยี่ยม จำนวน 2 ด้าน ประกอบไปด้วย ด้านการจัดการเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตที่ดี คะแนนที่ได้ 3.75 และด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมชุมชน คะแนนที่ได้ 3.67

อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา

พบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา ให้มีศักยภาพที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT Thailand Standard 6 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 เป้าประสงค์ที่ 1.3 ว่าด้วย ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพผลคะแนนอยู่ในระดับ 0 ชุมชนจะต้องมีข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

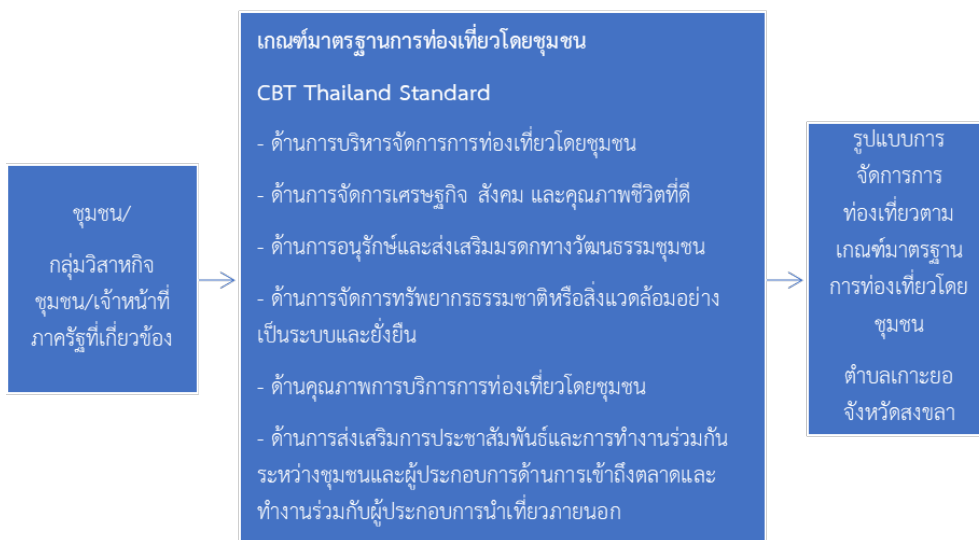
ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนโดยมีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้าเพื่อให้เกิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่พึงปรารถนาสำหรับชุมชน ด้านที่ 4 เป้าประสงค์ที่ 4.2 ว่าด้วย ฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพ และเป้าประสงค์ที่ 4.3 ว่าด้วย การเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพ คะแนนอยู่ในระดับ 0 ชุมชนจะต้องส่งเสริมการนำภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเผยแพร่ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้ ตระหนักถึงการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พรศิลป์ บัวงาม และ อุทุมพร ศรีโยม (2564) ศึกษาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติผ่านการท่องเที่ยว ด้านที่ 5 เป้าประสงค์ที่ 5.1 และ 5.2 ว่าด้วย การให้บริการด้านการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างน่าพึงพอใจ และ นักสื่อความหมายมีประสิทธิภาพ คะแนนอยู่ในระดับ 0 และ 1 ชุมชนจะต้องมีการวัดระดับความพึงพอใจในการให้บริการ โดยการเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาวิเคราะห์มาปรับปรุงในการพัฒนาการให้บริการให้มีมาตรฐานอยู่ในระดับที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ อีกทั้งในเรื่องของนักสื่อความหมาย ชุมชนต้องพัฒนาและถ่ายทอดเรื่องราวของชุมชนผ่านเยาวชนได้อย่างถูกต้องชัดเจน เพื่อเกิดการมีส่วนร่วมของเยาวชนในชุมชน และด้านที่ 6 เป้าประสงค์ที่ 6.1 ว่าด้วย การทำงานร่วมกันของชุมชนและผู้ประกอบการนำเที่ยว คะแนนอยู่ในระดับ 1.67 ชุมชนจะต้องมีข้อตกลงร่วมกันกับผู้ประกอบการนำเที่ยวในการให้บริการและมาตรฐานการให้บริการ

ดังนั้นจากแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา เป็นการพัฒนาศักยภาพในบริบทของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีอยู่ในพื้นที่ ซึ่งเป็นไปตามผลการวิจัยของ Gayathri, Erathna, Ganesan, Silva & Silva (2024) ที่เสนอว่าแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคตจำเป็นต้องอาศัยการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน การพัฒนาศักยภาพตามแนวทางดังกล่าวนี้ ส่วนที่สำคัญที่สุด คือ ความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการร่วมกันพัฒนาให้กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา มีศักยภาพที่พร้อมในการขอรับรองการประเมินที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT Thailand Standard

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้จากงานวิจัยนี้ จากการประเมินเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้ง 6 ด้าน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียชุมชน พบว่า ชุมชนจะต้องนำประเด็นที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับ พอใช้ และควรปรับปรุง ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อยกระดับสู่การขอรับรองเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT THAILAND STANDARD อีกทั้งชุมชนจะต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลา รายละเอียดดังแผนภาพ

ภาพที่ 2. การพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐาน
การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติ

1.1 ควรส่งเสริมมีการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวมากขึ้น จากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่ายังมีอีกหลายกิจกรรมที่สามารถจัดทำได้ในชุมชนและไม่มีในโปรแกรมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว ส่งเสริมด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา ให้มากขึ้นผ่านสื่อดิจิทัล เช่น เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงแอปพลิเคชันต่างๆ โดยเน้นการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงชุมชน ข้อมูลการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นผู้ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

1.2 หน่วยงานภาครัฐ ภาคีเครือข่าย ผู้นำชุมชน และกลุ่มการท่องเที่ยวควรมีการประชุม วางแผนร่วมกันเพื่อกำหนดทิศทางการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน โดยให้มีข้อมูลชุดเดียวกันในการประชาสัมพันธ์

1.3 ข้อเสนอแนะเชิงการพัฒนา ในเป้าประสงค์ที่ระดับการประเมินอยู่ในระดับควรปรับปรุง หรือพอใช้ คือ เป้าประสงค์ที่ 1.3 ข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ ชุมชนควรมีการประชุมเพื่อดำเนินการจัดทำข้อควรปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชน เช่น การแต่งกาย การรักษาความสะอาด และ เป้าประสงค์ที่ 4.3 การเผยแพร่ภูมิปัญญาด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม ผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนควรมีการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการนำทรัพยากรหรือสิ่งแวดล้อมผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวให้เกิดความเชื่อมโยง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดสงขลา ตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อยกระดับการท่องเที่ยวให้ได้รับมาตรฐานการท่องเที่ยว

2.2 การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2561). *มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. กรุงเทพฯ: กองพัฒนาบริการท่องเที่ยวกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ. (2560). *พัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 – 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรมมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ. (2565). *แผนพัฒนาจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2566 – 2570*. สงขลา: คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดสงขลา.
- โชติมา ดีพลพันธ์, และ แสงแข บุญศิริ. (2565). *แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไผ่หู่ช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นัยเนตร ขาวงาม. (2565). *แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- พรศิลป์ บัวงาม, และ อุทุมพร ศรีโยม. (2564). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวตามเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช*. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(41), 230-241.
- Gayathri, P., Erathna, B., Ganeshan, K., Silva, S.D. & Silva, H. D. (2024). Community-Based Tourism (CBT) in Changing Economy in the Case of Sri Lanka. In C. Tanrisever, H. Pamukçu, & A. Sharma (Eds), *Building the Future of Tourism* (pp. 49-60). United Kingdom: Emerald. <https://doi.org/10.1108/978-1-83753-244-52024100>
- Kim, K. (2019). The Concepts and Practices of Social Tourism in South Korea. *Advances in Hospitality and Leisure*, 15, 173-182. <https://doi.org/10.1108/S1745-354220190000015011>
- Yeap, P. F. & Liow, M. L. S. (2023). Tourist walkability and sustainable community-based tourism: conceptual framework and strategic model. *International Journal of Tourism Cities*, 10(1), 78-104. <https://doi.org/10.1108/IJTC-05-2022-0117>